

Česko
země příběhů

České poklady

UNESCO

Organizace
Spojených národů
pro výchovu,
vědu a kulturu

POD
ZÁŠTITOU
ČESKÉ
KOMISE
PRO
UNESCO

str. 20
Český ráj – Globální geopark UNESCO

12 architektonických památek a historických center. 5 rozmanitých kulturních tradic a projevů. K tomu 6 biosférických rezervací a 1 geopark. Taková je aktuální bilance českého kulturního a přírodního bohatství na prestižních seznamech pod patronací UNESCO.

Pod zkratkou UNESCO působí od roku 1945 **Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu** (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation). Česká republika se na činnosti této mezinárodní organizace aktivně podílí. Ostatně někdejší Československo patřilo k zakládajícím státům.

Česká republika se vzhledem ke své rozloze a počtu obyvatel může pyšnit tím, že patří mezi země s **největší koncentrací památek** světového dědictví. Jejich zápisem na Seznam světového dědictví UNESCO potvrzuje mezinárodní společenství výjimečnost místa a potřebu chránit a zachovat jeho kulturní a přírodní dědictví pro příští generace.

Od zapsání prvních památek a měst České republiky na Seznam světového dědictví spravované organizací UNESCO uplynulo čtvrt století. Nejdéle jsou na něm historická centra Prahy, Českého Krumlova a Telče. Postupem času se k nim přidávaly další, ať už jde

o barokní sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci, renesanční zámek v Litomyšli nebo například funkcionalistickou brněnskou vilu Tugendhat. K vidění jsou **téměř všechny historické slohy.**

České dědictví pod patronací UNESCO je navíc doslova na dosah. Nejvzdálenější památky UNESCO od sebe dělí asi 300 kilometrů. Většinu z nich můžete při vaší cestě za poznáváním českého kulturního dědictví cíleně propojit.

Byla by chyba si myslet, že světové společenství chrání jen něco, čeho se lze dotknout. UNESCO dbá i na uznání a ochranu tzv. nemateriálního (nehmotného) dědictví, tedy **tradic, znalostí a dovedností.** Mezi jevy na území České republiky zapsané na Reprezentativním seznamu nemotného kulturního dědictví patří verbuňk, mužský sólový tanec ze Slovácka, vesnické masopustní obchůzky a masky na Hlínecku, tradiční Jízda králů na Slovácku, ale také sokolnictví a tradice loutkářství v Česku a na Slovensku.

Ochranné zástítky UNESCO se těší i **příroda.** Celkem 6 oblastí v České republice – Krkonoše, Třeboňsko, Křivoklátsko, Šumava, Bílé Karpaty a Dolní Morava – v rámci programu UNESCO Člověk a biosféra získalo statut biosférické rezervace. Kromě cenných přirozených ekosystémů ukazují tato místa harmonický vztah mezi prostředím a lidmi, kteří zde žijí. Poznávání a ochrana geologického a dalšího přírodního i kulturního dědictví Země má za svůj cíl Globální geopark UNESCO Český ráj.

Přejeme si, aby tento průvodce po pokladech UNESCO v České republice byl zdrojem **inspirace** pro vaše cesty! Svět si cení českých divů. Objevte je s veškerou pokorou i vy!

whc.unesco.org
www.unesco-czech.cz

Celá edice CzechTourism na jednom místě

Foto na obálce: Telč

str. 2–13
Památky světového dědictví UNESCO

str. 14–15
Kouzlo tradic UNESCO

str. 16–20
Přírodní krásy UNESCO

str. 21–24
Kdo další by rád rozšířil řady světového dědictví UNESCO?

Památky světového dědictví UNESCO

Středověké noblesní památky, pohádková náměstí nebo funkcionalistická architektura. 12 českých a moravských památek světového dědictví svědčí o dějinách lidstva a kulturních úspěších své doby. Rozhodně stojí za návštěvu. Kulturní památky nabízí inspirativní procházku do minulosti. Zažijte krásu rozmanitých regionů Česka a genia loci tuzemských míst zapsaných na Seznamu světového dědictví UNESCO!

Praha, Staroměstské náměstí

Holaršovice

Praha

Historické centrum Prahy (od 1992)

Historické jádro Prahy představuje unikátní urbanistický celek, který zahrnuje historická pražská města Staré Město, Josefov, Nové Město, Malou Stranu, Vyšehrad a Hradčany.

Mezi městy České republiky má Praha výsostné postavení od středověku po současnost. V celé své historii plní metropole reprezentační roli a přitom uchovává obraz jednoho z nejkrásnějších měst světa. O uměleckém, společenském, kulturním i politickém významu Prahy svědčí mimo jiné její mimořádné architektonické bohatství. Je zde soustředěno množství světově proslulých dominant, jakými jsou **Pražský hrad, Karlův most** s barokními sochami a středověkými věžemi, **Národní divadlo, Rudolfinum, kubistické stavby** a bezpočet slohově různých kostelů a klášterů i mladších obytných, obchodních a administrativních staveb budovaných během staletí na obou březích řeky Vltavy.

V Praze se nachází řada architektonicky významných paláců s výtvarně laděnými zahradami. **Valdštejnský palác**, zbudovaný spolu se zahradou a jízdárnou v letech 1623–1630, patří k těm nejrozsáhlejším. Barokní

Vrtbovská zahrada byla založena v době budování paláce architektem F. M. Kaňkou. Sochařskou výzdobu vytvořil M. B. Braun.

Dominantou Staroměstského náměstí v centru města je **Staroměstská radnice**. Zdobí ji světově známý orloj, stále funkční astronomické hodiny z počátku 15. století. Součástí původního opevnění Starého Města tvořila gotická **Pražská brána**. Od počátku 20. století vedle ní stojí **Obecní dům**, jedna z nejvýznamnějších secesních staveb Prahy.

V metropoli se také dochoval soubor památek bývalého Židovského Města, dnešní Josefov. **Staronová synagoga** patří k nejstarším v Evropě, její jádro je z 2. poloviny 13. století.

Spolu s Pražskou památkovou rezervací je na Seznam světového dědictví zapsán i **Průhonický park a zámek**.

www.prague.eu
www.pruhonickypark.cz

Průhonický park a zámek

Holaršovice

Historická vesnice Holaršovice (od 1998)

Jihočeská vesnice Holaršovice reprezentuje početný soubor uceleně dochovaných vesnic v České republice s bohatě tvarovanými štíty domů a štukovou výzdobou průčelí.

V odborné literatuře byly Holaršovice vysoce ceněny již dlouho, takže zápis na Seznam světového dědictví lze pokládat i za završení mnohaleté systematické působnosti památkové péče a samozřejmě i odpovědného přístupu vlastníků statků k jejich opravám. Uspořádání vesnice dokládá vyspělost tehdejších stavitelů při zakládání vsí v období vrcholné fáze středověké kolonizace českých zemí. Soubor usedlostí je soustředěn kolem rozlehlé obdélkové návsi s **kaplí sv. Jana Nepomuckého**.

Obytné domy a sýpky jsou převážně štítově orientované do návsi, dvory usedlostí jsou přístupné vjezdovými zděnými branami. Zástavba se dochovala v podobě úprav provedených v 19. století, kdy získala specifické formy tzv. **selského baroka**. Tento zajímavý výtvarný styl odráží inspirace venkovských stavitelů městskou architekturou, zejména barokními a klasicistními prvky.

Přijďte se podívat také na každoroční **Selské slavnosti**. Konají se v červenci a jejich základem je lidový jarmark s ukázkami tradičních i netradičních řemesel z celé České republiky i ze zahraničí.

www.holaršovice.eu

Holaršovice

Český Krumlov

Měštanské domy v Telči

Český Krumlov

Historické jádro Českého Krumlova (od 1992)

Jedinečný obraz Českého Krumlova předurčuje jeho poloha v meandrech řeky Vltavy.

Město a jeho historické jádro s početným souborem významných architektonických památek představuje mimořádně hodnotný a zachovalý celek středověkého rezidenčního města, které se rozvíjelo od 13. století a je spojováno s jedním z nejmocnějších českých panských rodů – s Rožmberky. Město si uchovalo původní urbanistickou strukturu a je pozoruhodné velkým množstvím dochovaných pozdně gotických, renesančních a barokních **městanských domů**, které vynikají velmi různorodou výzdobou svých průčelí. Hodnotu města podtrhuje dramatická terénní situace, skladba architektonických dominant

Český Krumlov, Maškarní sál

a nenarušená vazba na okolní krajinu. Gotický hrad byl velkoryse renesančně přestavěn na **zámeckou rezidenci**, jež byla dotvořena v barokním období. Za návštěvu stojí **Maškarní sál**, který roku 1748 vyzdobil Josef Lederer iluzivními výjevy z plesu. **Zámecké divadlo** je poté jedním z nejstarších zámeckých divadel a reprezentuje nejkompaktněji dochovanou barokní divadelní scénu svého druhu na světě. Od městské části Latrán směrem vzhůru po skalním hřbetu se rozkládá pět nádvoří zámku, která zahrnují přes 40 budov. Zámecký areál uzavírá rozlehlá **zámecká zahrada**.

Za návštěvu stojí také kostel sv. Víta, významná památka pozdní gotiky s cennou síťovou klenbou, barokními kaplemi a bohatým vnitřním vybavením. V kostele jsou i cenné památky na rody Rožmberků a Schwarzenberků.

www.ckrumlov.info
www.zamek-ceskykrumlov.cz

www.ckrumlov.info
www.zamek-ceskykrumlov.cz

Telč

Historické jádro Telče (od 1992)

Telč každého osloví **velkolepou skladbou zámku, církevních staveb a měštanských domů. Jedinečný obraz historického jádra se po staletí vyvíjel uvnitř neměnné dispozice, vymezené systémem opevnění, které tvoří soustava rybníků, vodních příkopů, hradeb a bran.**

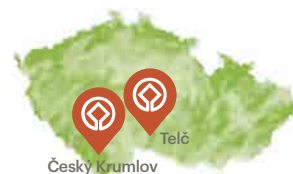
Urbanistická struktura odráží gotický základ. Vnější podobu staveb určila zejména doba renesance spojená s nejvýznamnější osobností města, Zachariášem z Hradce, který ve druhé polovině 16. století nechal přestavět rodové sídlo na reprezentační rezidenci. **Zámek** je půdorysně složitým celkem s arkádovým nádvořím, renesanční zahradou a mladším krajinářským parkem s empírovým skleníkem. Tzv. **Zlatý sál** s kazetovým stropem s působivými figurálními dřevorezbami patří k nejcennějším interiéřům telčského zámku.

Protáhlé náměstí je obklopeno **městanskými domy** se štíty a podloubím, v řadě případů s bohatou výzdobou průčelí z doby renesance, baroka i klasicismu. V 17. století byla zbudována velká **jezuitská rezidence** s kostelem Jména Ježíš, v 18. století obohatily

město četné sochařské výzdoby včetně mariánského sloupu.

Návštěvu historického centra zapsaného na Seznam světového dědictví lze spojit třeba se srpnovými Historickými slavnostmi, které připomínají osobnost šlechtice Zachariáše z Hradce a jeho zásluhy o výstavbu a rozkvět Telče.

www.telc.eu
www.zamek-telc.eu

Český Krumlov Telč

Žďár nad Sázavou

Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou (od 1994)

Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáru nad Sázavou, mimořádné dílo architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichela, je zároveň nejoriginálnějším příkladem takzvané barokní gotiky.

Stavěn byl v letech 1719–1722. Je zasvěcen Janu Nepomuckému, který byl ve 2. polovině 14. století významným církevním hodnostářem. Pro své neshody s panovníkem byl umučen a později se stal jedním z českých zemských patronů. Celkově nevelký centrální kostel má unikátní půdorysné i prostorové řešení založené na **symbolice pěti hvězd** ve svatozáří sv. Jana Nepomuckého.

Nechte se uvnitř kostela okouzlit Santiniho genialitou a jeho rafinovanými detaily. Tvar kostela určují průniky kružnic ve tvaru pěticípé hvězdy, kostel má pět vchodů, pět oltářních výklenků, dvakrát pět kaplí kolem centrálního prostoru, pět hvězd a pět andělů na hlavním oltáři. Ve vrcholu kupole je osazen **symbol světcova jazyka** jako atributu nevyzrazení zpovědního tajemství. Kostel je obklopen ambitem složitého půdorysu, který je s centrální stavbou kompozičně propojen.

Zámek v Litomyšli

Po stopách Jana Blažeje Santiniho-Aichela se můžete ve Žďáru vydat například i do klášterního hospodářského dvora Lyra, který architekt vystavěl v půdorysu starověkého hudebního nástroje. Doporučujeme zavítat také do bývalého cisterciáckého kláštera a nynějšího **zámku**. Uniknout vaší pozornosti by rozhodně nemělo interaktivní **Muzeum nové generace**, které přímo na zámku sídlí. Muzeum využívá multimediální prezentace a kombinuje vystavené exponáty s audiovizuálními projekcemi a hudbou, nadšení budou odcházet malí i velcí.

www.zdarns.cz/cestovni-ruch/zelena-hora-pamatka-unesco/
www.zelena-hora.cz

Litomyšl

Zámek a zámecký areál v Litomyšli (od 1999)

Renesanční zámek v Litomyšli stojí na místě biskupského sídla ze 14. století. Italové Giovanni Battista a Ulrico Aostalli ho v letech 1568–1581 postavili v podobě reprezentativní monumentální rezidence inspirované italskými paláci pro Vratislava z Pernštejna.

Ten si vzal za manželku představitelku španělské aristokracie Marii Manrique de Lara, která s sebou do Česka přivezla rodinnou relikvii – voskovou sošku Pražského Jezulátka. Zámek má tři

nádvoří a siluetu hlavní části člení štíty a komíny. Bohatá **sgrafitová výzdoba** všech průčelí zámku s motivy tradičních psaníček i figur, jimž dominují dvě velké bitevní scény, je rovněž dílem italských mistrů. Zcela jedinečné jsou **třípatrové arkády hlavního nádvoří**, z nichž jedna je iluzivní kulisou umožňující krásné průhledy. V barokně upravených interiérech je dochované i klasicistní **zámecké divadlo** z konce 18. století včetně souboru malovaných kulis a dekorací od Josefa Platzera. K hlavní budově přiléhá park a areál je uzavřen budovami bývalé kočárovny, konírny, jízdárny a původně renesančního **pivovaru** v 1. třetině 18. století barokně přestavěného Františkem Maxmiliánem Kaňkou. Pivovar v Litomyšli skrývá mimo jiné rodný byt slavného skladatele **Bedřicha Smetany** – jeho otec byl totiž

pivovarský sládek. V místní expozici si můžete prohlédnout ložnici, jídelnu a pracovnu Smetanových. Návštěvu zámku lze obohatit i důslednou prohlídkou celého tzv. Zámeckého návrší, kde jsou soustředěny i další památky jako celek kostela Nalezení sv. Kříže s piaristickou kolejí, Klášterní zahrady nebo muzeum umístěné v bývalém piaristickém gymnáziu.

Město se samo označuje jako **Lázně ducha**. A i když v Litomyšli nenajdete žádný léčivý pramen, otvírá se tu pravidelně koncem dubna lázeňská sezona. Léčí se tu skvělou náladou a dobrým pitím a jídlem. Kulturní akce pokračují během léta, kdy město hostí druhý nejstarší hudební festival v Česku – Smetanovu Litomyšl.

www.zamek-litomysl.cz
www.litomysl.cz
www.zamecke-navrsi.cz

Zámek v Litomyšli

Kostel sv. Barbory, Kutná Hora

Kutná Hora

Historické jádro města s kostelem sv. Barbory a katedrálou Panny Marie v Sedlci (od 1995)

Bývalé královské horní město bylo ve středověku druhým nejvýznamnějším sídlem po Praze.

Velké bohatství nalezíš stříbra v okolí a **královská mincovna** ve Vlašském dvoře daly středověké Kutné Hoře přívlastek „pokladnice českého království“. Význam města vyvrcholil koncem 15. století, kdy byl mj. založen architektonicky nejvýznamnější kostel města, zasvěcený patronce horníků – **sv. Barboře**. Od poloviny 16. století město stagnovalo, což se naplno projevilo v 17. století. Oživit starou hornickou slávu se již nepodařilo, ale jedinečný architektonický výraz a atmosféra Kutné Hory nám ji dodnes připomínají. Seznam místních skvostů rozšiřuje **cisterciácký klášter** v blízkém Sedlci

Katedrála Nanebevzetí Panny Marie a sv. Jana Křtitele v Sedlci

založený v polovině 12. století, jehož novou klenbu navrhl při obnově v 18. století Jan Blažej Santini -Aichel. Symbolickými stavbami Kutné Hory jsou především oba hlavní kostely, dále kostel sv. Jakuba, Vlašský dvůr, Jezuitská kolej. Obraz města dotvářejí kvalitně upravená veřejná prostranství, včetně náměstí s jedinečnou pozdně gotickou **Kamennou kašnou**. **Kamenný dům čp. 183** na Václavském náměstí je jedním z nejceněnějších gotických měšťanských domů v Čechách. Status památky světového dědictví napomohl Kutné Hoře k obnově většiny významných památek.

Kutná Hora láká návštěvníky i mimo historické centrum, které je zapsané na Seznamu světového dědictví. Pozornosti turistů by tak neměla uniknout například **kostnice v sedleckém hřbitovním kostele**.

destinace.kutnahora.cz/d

Třebíč

Židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa v Třebíči (od 2003)

Židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa – významné památky židovské a křesťanské kultury – se nacházejí na levém břehu řeky Jihlavy.

V bývalé židovské čtvrti se dochovala mimořádně hustá zástavba. Jádra a dispozice domů jsou zejména renesanční a barokní a obsahují četné slohové detaily. Mnohé domy jsou navzájem propojené, strukturu čtvrti doplňují tmavé průchody, úzké uličky či soutky. Architektonicky nejceněnější stavbou židovského města je **Zadní synagoga** v Blahoslavově ulici. V jejím interiéru se nacházejí jedinečné barokní nástěnné malby z počátku 18. století. Zdejší výmalba je považována za nejstarší příklad dochované synagogální malířské výzdoby na Moravě. Komplexní obnova synagogy probíhala v letech 1988–1997. Nedílnou součástí čtvrti je židovský hřbitov na severním úbočí kopce Hrádek s téměř třemi tisíci kamennými náhrobky. Při vstupu se nachází obřadní síň z roku 1903. Dominantu Třebíče tvoří areál **bývalého benediktinského kláštera** (založen 1101) s architektonicky výjimečnou pozdně románskou **bazilikou sv. Prokopa**. Nezaměnitelný interiér

Bazilika svatého Prokopa v Třebíči

s unikátními klenbami, velká klenutá krypta, bohatě profilovaný vstupní portál krytý sloupovou předsíní, početné kamenické detaily, nástěnné malby v sakristii, to vše řadí baziliku mezi nejpozoruhodnější památky středověkého stavitelství.

Výlet za světovým dědictvím můžete v červenci propojit s festivalem židovské kultury Šamajim nebo s kulturně historickou slavností Oživené židovské město. V srpnu pak cestu můžete spojit s návštěvou Slavnosti Tří kápí.

www.visittrebic.eu

Czech Republic

Stáhněte si aplikaci **Židovské Čechy a Morava**.

Lednicko-valtický areál

Kulturní krajina Lednice-Valtice (od 1996)

Lednicko-valtický areál je unikátní rozsáhlá kulturní krajina vybudovaná především v 18. a 19. století za vlády rodu Lichtenštejnů.

Hlavními architektonickými celky jsou **zámky Lednice a Valtice** s rozlehlými parky. Původně barokní lednický zámek byl do své romantické novogotické podoby přestavěn v letech 1846–1858 podle návrhu architekta Georga Wingelmüllera. Významnými součástmi jsou **palmový skleník** (Georg Wingelmüller, 1843–1845) a monumentální **barokní jízďárny** (Johann Bernhard Fischer z Erlachu, 1688–1696), jedinečným zážitkem je výstup na 60 m vysoký **minaret** v parku postavený na přelomu 18. a 19. století. Valtický zámek získal svou současnou barokní podobu postupnými stavebními úpravami v průběhu 17. století. Celé esteticky krásné území je protkané rybníky a alejemi. Nacházejí se v něm masívy lesů i velké plochy zemědělské, zejména viniční krajiny. Kromě zámků dotváří areál řada architektonicky významných, i když drobných romantických staveb, tzv. **saletů**, které jsou do krajiny důmyslně zakomponovány. Většina jich je rovněž zpřístupněna

Květná zahrada, Kroměříž

veřejnosti, například Janův hrad, Kolonáda, Chrám Tří Grácií, Rybníční zámeček, Apollonův chrám, Dianin chrám, zámeček Pohansko; za prohlídku stojí i četné další architektonické památky obcí tohoto velkého území.

Kromě interiérů valtického (reprezentativní sály, barokní divadlo) i lednického zámku (Červený sál a knihovna s bohatě vyřezávaným schodištěm) navštivte i Hraniční zámeček postavený ve své době skutečně na hranici Moravského markrabství a Dolních Rakous, což připomíná nápis na průčelí. Objekt představuje příjemnou zastávku při putování rozsáhlou komponovanou krajinou.

www.zamek-lednice.com
www.zamek-valtice.cz

Kroměříž

Zahrady se zámek v Kroměříži (od 1998)

Areál zahrad a zámku v Kroměříži je skvělým příkladem formování barokního rezidenčního komplexu.

Zahrnuje **letní sídlo** olomouckých biskupů (později arcibiskupů) s velmi cennou vnitřní uměleckou výzdobou a sbírkovými fondy. Navštivte tzv. **Manský sál**, který sloužil k reprezentaci světské moci olomouckých biskupů. Je bohatě zdobený umělým

mramorem a zlacenými řezbami. Rozsáhlé zahrady pak byly nedílnou součástí reprezentace i zázemí zámku. K zámecké budově přiléhá rozsáhlá **Podzámecká zahrada**, která se dochovala v krajinářské úpravě z poloviny 19. století. Obsahuje řadu romantických staveb a cenných dřevin, ale i působivé části s pečlivě upravenými velkými květinovými záhony. Formálně řešená **Květná zahrada**, nazývaná též Libosad, byla založena ve druhé polovině 17. století za branami města podle projektu císařského architekta Giovanni Pietro Tencally. Představuje v mezinárodním kontextu jedinečný, autenticky dochovaný příklad raně barokního zahradního umění. Vegetační součásti jsou doplněny četnými architektonickými i uměleckými objekty. Nenechte si tu ujít přehlídku

barokní hudby, divadla, tance a dalších radovánek na festivalu barokní kultury **Hortus Magicus**. Areál zahrad a zámku je nyní i Národním centrem zahradní kultury v Kroměříži, zacíleným na informační, vzdělávací a prezentační aktivity spojené s tímto dědictvím.

www.kromeriz.eu
www.zamek-kromeriz.cz

Kroměříž
Lednicko-valtický areál

Zámek ve Valticích

Vila Tugendhat v Brně

Brno

Vila Tugendhat v Brně
(od 2001)

Vila Tugendhat je jednou z nejvýznamnějších staveb světové architektury 20. století a nejlepším předválečným dílem Miese van der Rohe.

Byla postavena v letech 1929–1930 pro Gretu a Fritze Tugendhatovy. Ve své době byla zcela jedinečná jak svou skeletovou kovovou nosnou konstrukcí a **technickým vybavením**, tak konceptem volného prostoru. Zejména její reprezentativní části byly koncipovány jako umělecké dílo, včetně důrazu na detail a pozici jednotlivých kusů **nábytku a uměleckých doplňků**. V letech 2010–2012 probíhala pečlivá rekonstrukce formou restaurování s přizváním zahraničních expertů, během níž byla vila i s přílehlou zahradou obnovena do podoby, jakou měla v době dokončení v roce 1930. Restaurována byla i unikátní technická zařízení jako jsou strojovna vzduchotechniky, spouštěcí okna, výtahy a kotelna. Interiéry jsou vybaveny věrnými replikami původního mobiliáře.

Určitě při prohlídce interiéru vily vnímejte jeho jedinečnou koncepci a výjimečné materiály. Najdete tu slavnou **onyxovou stěnu**. Materiál na ní byl vytěžen v pohoří

Interiér vily Tugendhat, Brno

Atlas v Maroku. V jídelně pak můžete obdivovat půlkruhovou dělicí stěnu z makasarského ebenu. Vila přímo sousedí s areálem další významné veřejnosti přístupné, pečlivě zrestaurované secesní vily rodičů Grety Tugendhatové, známé pod jménem **Löw-Beerova vila**. Právě část původního velkého pozemku Löw-Beerovy vily byla darována Tugendhatovým na stavbu objektu, který se zapsal do dějin moderní architektury.

Jako malá sestra vily Tugendhat pak bývá často označována funkcionalistická **kavárna ERA**. Vydejte se obdivovat i ji a lahodnou kávou završte výlet za brněnským funkcionalismem!

www.tugendhat.eu

Olomouc

Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci (od 2000)

Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci je nejpozoruhodnějším příkladem barokní památky specifické pro střední Evropu.

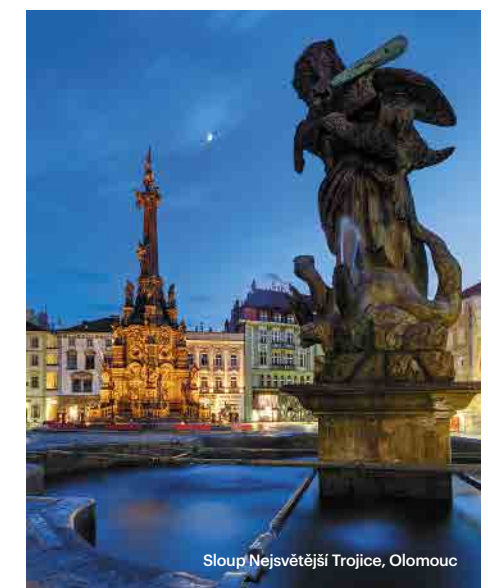
Vynikajícím způsobem podtrhuje hlavní náměstí jednoho z nejvýznamnějších moravských měst. Byl stavěn několik desetiletí a vysvěcen roku 1754. Hlavním účelem jeho stavby byla okázalá **oslava církve a víry** a vyjádření vděčnosti

za ukončení dvou morových vln na Moravě na počátku 18. století. Je dílem kamenického mistra **Václava Rendera** s kamennými sochami s náboženskou tematikou od sochaře Ondřeje Zahnera a dalších moravských umělců. Vrcholové sousoší z tepaného pozlaceného měděného plechu je prací zlatníka Šimona Forstnera. Sloup je mimořádný nejen svými rozměry (výškou přes 32 metry nad kruhovou základnou o průměru 17 m) a **bohatou sochařskou výzdobou**, ale i vysokou kvalitou uměleckého provedení a kombinací užitých materiálů. Zcela výjimečné je navíc umístění malé centrální kaple s reliéfem do těla sloupu.

Zkuste na sloupu najít pozlacenou repliku dělové koule. Připomíná, že památka byla několikrát zasažena pruskými děly během obléhání roku 1758. Delegace olomouckých občanů tehdy statečně vyrazila za pruským generálem s prosbou, aby jeho vojsko sloup ušetřilo. Generál jejich přání překvapivě vyhověl.

Kromě sloupu Nejsvětější Trojice lze v centru Olomouce obdivovat i další cenné sochařské památky, jimiž jsou zejména **Mariánský sloup** na Dolním náměstí a soubor **barokních kašen**.

www.tourism.olomouc.eu

Sloup Nejsvětější Trojice, Olomouc

Kouzlo tradic UNESCO

Verbuňk

Objevte poklady nehmotného dědictví České republiky pod značkou UNESCO. Řadí se mezi ně ústní tradice, scénická umění, společenské zvyky, obřady a slavnosti, znalosti a praktiky týkající se přírody a kosmu a tradiční řemesla. Česká republika se zavázala, že je bude zhodnocovat a podporovat jejich přenášení z generace na generaci. Na Reprezentativním seznamu nehmotného kulturního dědictví lidstva má Česko celkem 5 tradic.

Slovácký verbuňk

na seznamu od roku 2008

Improvizovaný mužský tanec skočného charakteru má na Slovácku několik regionálních forem. Každý tančí sám za sebe. Původně byl verbuňk **tancem odvedenců**. Mladý muž se jeho prostřednictvím loučil před odchodem na vojnu. Neodmyslitelnou součástí verbuňku je předzpěv písně. Tanec se postupně stal součástí různých slavnostních událostí. Ti nejlepší tanečníci spolu každoročně soutěží třeba na folklorním **festiválu ve Strážnici**, který se koná poslední víkend v červnu.

www.nulk.cz/2017/01/22/slovakcy-verbunk/
www.facebook.com/slovakcyverbunkofficial

Masopustní ochůzky a masky na Hlinecku

na seznamu od roku 2010

Masopustní průvody s rozpustilými maskami na **Hlinecku** měly zajistit dobrou úrodu, plodnost a také vítaly blížící se jaro. Tradice dodnes žije a koná se vždy před velikonočními svátky. Kořeny masopustu sahají ještě do předkřesťanských dob. Každá z masek v průvodu má svou roli a také místo. Jako

první jde kobyła, procesí uzavírá ras. Mezi nimi procházejí nejprve takzvané červené maškary a poté maškary černé. Při slavnosti nechybí hudba ani místní pálenka.

www.skanzen-vysocina.cz
www.betlem-hlinsko.cz
www.vortova.cz/index.php?nid=774&lid=cs&oid=39471

Jízda králů na jihovýchodě České republiky

na seznamu od roku 2011

Lidový obyčej z jihovýchodní Moravy má ustálený průběh. V čele skupiny jedou obvykle vyvolávači, za nimi pobočníci s tasenými šavlemi a ti mezi sebou vedou krále - dosud **nedospělého chlapce s růží v ústech**. Za nimi následují další členové družiny v krojích. Celá skupina na ozdobených koních se zastavuje u domů a jezdci pronášejí k obyvatelům i divákům krátká veršovaná provolání, která buď chválí, nebo alespoň dobře pobaví. Asi nejznámější a nejpopulárnější je jízda králů ve vesnici **Vlčnov**, kde slaví více než dvoustoletou tradici.

www.jizdakralu.cz
www.mestohluk.cz/kultura/
www.mesto-kunovice.cz
www.skoronice.cz/jizda-kralu

Objevte kouzlo českých tradic

- 1 - Slovácký verbuňk
- 2 - Masopustní ochůzky a masky na Hlinecku
- 3 - Jízda králů na jihovýchodě České republiky
- 4 - Loutkářství na Slovensku a v Česku
- 5 - Sokolnictví

Loutkářství na Slovensku a v Česku

na seznamu od roku 2016

Loutkářství je neoddelitelnou součástí slovenské a české divadelní a literární tradice. Zásahu na jeho masivním rozšíření měli hlavně kočovní loutkáři. Hráli v českém jazyce a napomohli procesu národního obrození v 18. a 19. století. Archetypem komického hrdiny se stal **Kašpárek** (ČR), Gašparko (SR). V postavách se objevily také místní, hlavně komické a lidové charaktere. Marionetové divadlo je v českém prostředí výrazně spojené s profesionální i lidovou výtvarnou tvorbou, která zahrnuje řezbu, omalování, kostýmování loutek, malbu dekorací apod. Letitou loutkářskou tradici v tuzemsku rozvíjí řada festivalů jako například **Loutkářská Chrudim**. Ta existuje od roku 1951 a je nejstarší svého druhu v Evropě. Koná se vždy na přelomu června a července.

unima.idu.cz/cs/ceske-loutkarstvi
www.chbeseda.cz

Sokolnictví – žijící lidské dědictví

na seznamu od roku 2010, poslední rošíření v roce 2016

Speciální **způsob lovu** za pomoci vycvičených dravých ptáků, především sokolů, jestřábů a orlů měl v českých zemích rozmach od 14. do 16. století. Ve druhé polovině 20. století zažívá sokolnictví renesanci a uplatňuje se ve službách hospodářství. Profesionální sokolníky využívají například letiště, která mají zájem chránit prostor kolem ranvejí před nežádoucími hejny ptáků. Česká republika sdílí tradici sokolnictví na Reprezentativním seznamu nehmotného dědictví lidstva spolu s dalším 17 státy. Na ukázky výcviku i sokolníky v dobových kostýmech se můžete podívat v říjnu na zámek v Opočně, kde se tradičně koná mezinárodní setkání sokolníků.

www.sokolnictvi.net

Více českých tradic na:
www.tradicemasmysl.cz

Stáhněte si aplikaci. Zdarma na Google Play a App Store

Přírodní krásy UNESCO

Biosférické rezervace jsou ukázkou příkladného soužití přírody a lidí. Objevíte tu cenné přirozené ekosystémy i unikátní společné výtvořry přírody a člověka. Území s označením „**globální geopark UNESCO**“ společností umožňuje lépe poznávat, chránit a zároveň zodpovědným způsobem využívat geologické dědictví naší planety. Nechte se zlákat a vydejte se poznávat přírodu v Česku, již si cení i světové společenství.

Biosférická rezervace Šumava

Biosférické rezervace

Šumava

Rok vyhlášení: 1990
Plocha: 1670 km²

Pralesovité horské lesy, jezera ledovcového původu, rašeliniště, řeky a jejich kaňony, to vše jsou hodnoty, které se do dnešní doby uchovaly a kterými Šumava oplývá.

Celé území se nachází v horské oblasti podél česko-rakouské a česko-bavorské hranice. Zdejší příroda vždy byla ovlivněna aktivitami lidí, a to již v raných dobách. Od 10. století se tu dolovalo **zlato**, vznikaly zde **sklářské hutě**, ale na Šumavě se lovily i **perly**. První zmínka o perlorodkách na řece Blanici pochází již z roku 1590 (v dopise Petra Voka správci vimperského panství). Pramenná oblast řeky Blanice má největší výskyt perlorodky říční v České republice. Šumava

je také posledním velkým středoevropským územím s extenzivním způsobem využití. Les je na více než 65 % rozlohy biosférické rezervace. K výjimečným patří také **rašeliniště**, louky a pastviny. Žije tu mnoho druhů zvířat. Vyskytuje se zde severská **myšivka horská**, vzácně můžete zahlédnout **rysa ostrovida**.

www.br-sumava.cz

Dolní Morava

Rok vyhlášení: 2003
Plocha: 349 km²

Nejmladší a nejmenší z českých biosférických rezervací se rozkládá jižně od Brna při hranicích s Rakouskem a Slovenskem.

Najdete tu **31 zvláště chráněných území**, dva mezinárodně významné

Šumava

mokřady, 20 lokalit evropské soustavy ochrany přírody Natura 2000, Lednicko-valtický areál zapsaný na Seznam světového dědictví UNESCO, dva přírodní parky a další. Dolní Morava je oblíbeným cílem pěších návštěvníků i cyklistů. Obdivují tu vápencová bradla Pálavy, nejzápadnější výběžek Karpat s městem Mikulov a rázovitými vesničkami na úpatí. Návštěvník by si neměl nechat ujít ochutnávku v některém z místních **vyhlášených vinařství** nebo procházku tzv. **zahradou Evropy**, jak se někdy Lednicko-valtickému areálu přezdívá. Nejrozsáhlejší komponovanou krajinu ve střední Evropě nechal vytvořit knížecí rod Lichtenštejnů. Nádherná krajina vás tu okouzlí hlavně historickými rybníky, alejemi a zámeckými parky.

Na soutoku řek Moravy a Dyje lze najít **nejrozsáhlejší**

komplex lužních lesů a luk v České republice a také největší oboru v zemi, ve které chov jelenů založili už Lichtenštejnové v polovině 19. století. Turistům se otvírá i pohled do historie prostřednictvím archeologických nálezů ve slovanském hradišti na Pohansku.

Kdo chce poznat typickou moravskou stále živou **lidovou kulturu** s kroji, zpěvy a tanci (včetně verbířského tance „verbuňk“), neměl by si nechat ujít některou z folklórních slavností či tradičních hodů, pravidelně konaných v červnu na Podluží.

www.dolnimorava.org

Dolní Morava

Šumava

Dolní Morava

Velká Javořina, nejvyšší hora Bílých Karpat

Třeboňsko

Výlov rybníků, Třeboňsko

Bílé Karpaty

Rok vyhlášení: 1996
Plocha: 715 km²

Všude samý květ. Tak by se daly ve zkratce popsat bělokarpatské louky, které patří k těm vůbec největším na světě.

Na ploše 4 × 4 m můžete spatřit až sto různých druhů rostlin, travin, bylinek, ale i vzácných kosatců, mečků či hořců. Kromě toho tu roste na **30 druhů orchidejí**.

Pohoří na jihovýchodě země je jednou z 26 českých chráněných krajinných oblastí. Zdejší krajinu místní lidé po tisíciletí citlivě obhospodařovali. Mezi Strážnicí a Stráním naleznete rozsáhlé louky poseté roztroušenými duby a lipami. Prolinají se tu chalupy, louky a pastviny, listnaté lesy a potůčky. Klenotem Bílých Karpat, kterým se sluší procházet v tichosti a s uctivitostí, jsou rozsáhlé staré bučiny ve vrcholových částech hraničního hřebene a kolem **Vlárského průsmyku**. Lesy v nižších polohách tvoří převážně duby a habry a zejména na jaře v nich můžeme obdivovat nezvykle bohatý hájový podrost, místy se záplavami česneku medvědího.

Bílé Karpaty inspirovaly nejednoho umělce včetně skladatelů **Leoše Janáčka** a **Vítězslava Nováka**. Vznikla tu celá řada lidových písní a tanců.

Folklor je dodnes živý, při tradičních oslavách svátků jako jsou masopust, Velikonoce nebo hody nosí lidé rozmanité barevné lidové kroje. Dalších prvků bohaté lidové kultury si lze všimnout na ornamentech některých domů, kapliček, božích muk a jiných staveb. Oblast je ideální pro pěší výlety i cykloturistiku. Ti, kteří se při svých toulkách chtějí dozvědět více, se mohou obrátit na místního kvalifikovaného průvodce.

www.bilekarpaty.cz

Rys ostrovid

Křivoklátsko

Křivoklát

Krkonoše

Rok vyhlášení: 1992
Plocha: 548 km²

Téměř nikde jinde na světě nenajdete a nezažijete arko-alpínskou tundru.

Ta je jedním z důvodů, proč je v Krkonoších vyhlášený – na české i polské straně hranice – **národní park**. Oblast patří do "elitní" skupiny pouhých šestnácti přeshraničních biosférických rezervací na světě.

Před zhruba dvaceti tisíci lety, v poslední době ledové, sahal skandinávský pevninský ledovec skoro až ke Krkonošům, **nejvyššímu českému pohoří**. Právě v té době se vytvarovaly definitivně ledovcové kary, jak je známe – **Sněžné jámy**, **Labský a Obří důl**, **Kotelní jámy**... V tomto období se tu také ustálily

některé druhy rostlin a živočichů typických pro drsný sever. Mezi pozůstatky z doby ledové se řadí **ostružník moruška** nebo například **lesklice horská**. Na sever a severozápad od Krkonoš nejsou žádné větší kopce ani hory, a to až k Baltickému moři. Všechny vítr se tak zastaví právě o krkonošské hřebeny. Právě proto je v Krkonoších v poměru s nadmořskou výškou tak neobvyklé **drsné klima**, které můžete prožít na vlastní kůži například na vrcholu nejvyšší hory Krkonoš – **Sněžky** (1 603 m n. m.).

Významné jsou v Krkonoších i rozsáhlé lesy. Fenoménem jsou **boudy** a **roubenky** se svou typickou architekturou. K vidění jsou rozmanité druhy trav i lučního kvítí od jestrábníků až po orchideje. Louky s pastvinami vznikly díky generacím krkonošských

horalů, neúnavných hospodářů, kterým dávaly obživu, a kteří se o ně proto pečlivě starali.

www.krnapp.cz/biosfericka-rezervace-unesco/

Křivoklátsko

Rok vyhlášení: 1977
Plocha: 628 km²

Téměř dvě třetiny chráněné krajinné oblasti Křivoklátska pokrývají listnaté a smíšené lesy.

Dodnes se v oblasti zachovalo přes 1800 druhů cévnatých rostlin a nejméně 84 druhů dřevin. Hnízdí tu kolem **120 druhů ptáků**. Zachovalost křivoklátských lesů je dána bohatou **loveckou a mysliveckou tradicí** spjatou s českými

knížaty a králi, tedy původními vlastníky zdejšího panství. Krajina v okolí majestátního **hradu Křivoklát** je velmi pestrá. Dominuje jí řeka **Berounka**. Za dlouhá tisíciletí vymodelovala v horninovém podkladu hluboké, místy až kaňonovitě údolí. Řeka stojí i za teplejším mezoklimatem oblasti. Naproti tomu oboustranné přítoky Berounky vytváří úzce zaříznutá údolí, na jejichž dno jen stěží pronikají sluneční paprsky. Teplota na dně údolí je po většinu roku velmi nízká, což odpovídá podmínkám podhorských až horských území. **Teplotní inverze** je pro Křivoklátsko typický jev. Je jednou z hlavních příčin vysoké druhové rozmanitosti zdejší přírody. Tu doplňují architektonické dominanty v podobě **hradů a zámků** (kromě zmíněného Křivoklátska například Krakovec, Týřov, Žebrák, Dřevíč, Velíz, Jívno,

Jinčov a další). Tisíciletý vývoj osídlení můžeme sledovat například i v **Nižboru**, kde jsou k vidění stopy pozdně laténského keltského opida.

krivoklatsko.ochranaprirody.cz

Třeboňsko

Rok vyhlášení: 1977
Plocha: 700 km²

Biosférickou rezervaci Třeboňsko nejlépe vystihuje voda.

Bohatá rybníční a mokradní krajina na jihu Čech, zachovalé přírodní toky (Lužnice, Dračice), stovky kilometrů umělých kanálů a stok, z nichž nejznámější jsou Zlatá stoka a Nová řeka, a především **téměř pět set rybníků** často sdružených do rozsáhlých soustav stojí

za vidění. Právě rybníky vtiskly Třeboňsku jeho nejznámější tvář. Můžete tu obdivovat největší český rybník **Rožmberk** nebo ten nehlubší **Staňkovský**.

V biosférické rezervaci jsou rozsáhlé lesy, rašeliniště, zelené louky a pastviny, malebná vesnická sídla a cenné kulturní památky. Střední a severní část biosférické rezervace byla v rámci budování evropské soustavy Natura 2000 vyhlášena jako **ptačí oblast** pro celkem 19 cílových druhů ptáků. O chráněné krajinné oblasti Třeboňsko se také často poeticky hovoří jako o „**kraji vyder a orlů mořských**“, oba tyto jinde vymizelé druhy zde mají jednu z nejsilnějších populací.

Přívětivá krajina s rovinatým či mírně zvlněným terénem je rájem cykloturistů a řeka

Lužnice patří k oblíbeným vodáckým trasám. **Lázně Třeboň** využívají zdroje místní léčivé slatiny pro léčbu chorob pohybového ústrojí. Přímo v Třeboni je možno navštívit řadu architektonicky významných **kulturních památek** (státní zámek Třeboň, kostel Panny Marie Královny a Svatého Jiljí s augustiniánským klášterem, Schwarzenberskou hrobku).

trebonsko.ochranaprirody.cz

Globální geopark UNESCO

Český ráj

Rok vyhlášení: 2005
Plocha: 742 km²

Symbolem Českého ráje jsou bezesporu překrásná pískovcová skalní města (Hruboskalsko, Klokočské a Besedické skály, Prachovské skály, Údolí Plakánek atd.).

Kromě nich najdete v srdci Čech i **sopečné vrcholky**, louky, lesy, rybníky a **hrady a zámky** (např. Kost, Vranov, Frýdštejn, Valdštejn, Kumburk, Hrubý Rohozec, Hrubá Skála). Míst, která stojí za to navštívit, je v Českém ráji mnoho. Moc dobře to ví třeba filmaři, kteří v oblasti natáčeli řadu oblíbených českých filmů a pohádek.

Nejhodnotnější části geoparku leží ve stejnojmenné chráněné krajinné oblasti. V průběhu stovek miliónů let trvajících

geologické historie bylo území Českého ráje opakovaně **dnem moří i jezer**. V geoparku můžete vidět vrchy prvohorního a třetihorního sopečného původu. Ikonickým symbolem jsou **Trosky**, třetihorní sopečný kopec se zříceninou středověkého hradu.

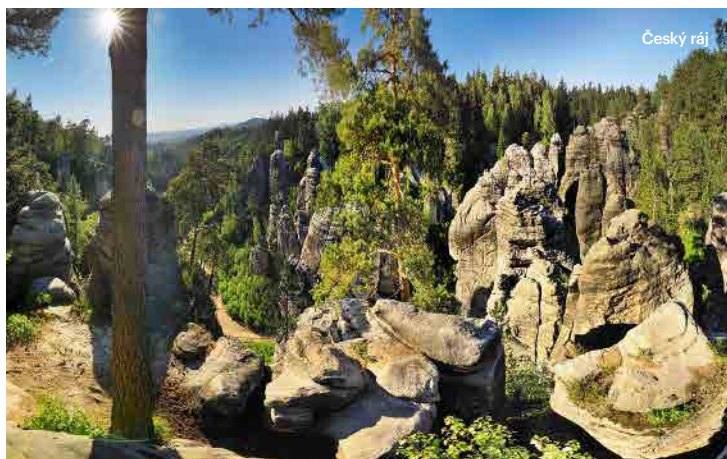
Na zemský povrch působily v běhu času vítr, voda, mráz, slunce a další přírodní síly. Právě kvůli nim se zformovala pískovcová skalní města se stovkami věží, soutěsek, chodeb a roklí. Působením vody pod zemským povrchem vznikly četné jeskyně. V **Bozkovských jeskyních** můžete obdivovat rozsáhlý krasový systém s největším podzemním jezerem v Čechách.

Český ráj je v neposlední řadě bohatým nalezištěm **drahých kamenů**,

zkamenělin, ložiskem rud železa, mědi, uhlí, stavebního kamene, pokrývačských břidlic, sklářských písků, vápenců, hrnčířských a cihlářských hlín. Geologická rozmanitost území vytvořila ideální prostředí pro téměř **1 000 druhů vyšších rostlin** a asi **30 000 živočišných druhů**.

Krajina a příroda Českého ráje patří ke kolébám českého turismu, horolezectví a ochrany přírodního a kulturního dědictví.

www.geopark-ceskyraj.cz
www.narodnigeoparky.cz

Český ráj

Bozkovské jeskyně

Český ráj vám tak může být vynikající **geologickou učebnicí**, která nabízí překvapení, dobrodružství, zábavu i poznání. Historie planety Země a geologické procesy, které ji utvářely, patří spolu s výtvořím člověka k tomu nejzajímavějšímu, co nabízí. Kromě toho Geopark Český ráj ukazuje, jaký vliv měly přírodní podmínky na vývoj lidské společnosti a její působení v krajině. Na jeho území se nacházejí archeologické nálezy osídlení 18 různými **pravěkými kulturami**, středověké **hrady** a bohatá **lidová architektura**. Jsou zde také rozsáhlá **skalní města**, ale i vyhlídky s kouzelným pohledem do daleké krajiny a romantické rybníky, ve kterých se odráží pískovcové skály. Přijďte objevovat Zemi v souvislostech a beze spěchu a s respektem k jeho hodnotám zažít jedinečný klenot české kulturní krajiny.

Zjistěte více o globálních geoparcích UNESCO:
www.globalgeoparks-network.org

Kdo další by rád rozšířil řady světového dědictví UNESCO?

Národní indikativní seznam:
whc.unesco.org/en/tentativelists/state=cz

O zápis na Seznam světového dědictví usilují i další české památky. Mezi kandidáty na uznání a zvýšenou ochranu světovým společenstvím jsou například **Žatec – město chmele, Ještěd, hrad Karlštejn, ale i západočeské lázně. Místa, která Česká republika plánuje nominovat k zápisu, najdeme v tzv. národním indikativním seznamu. Už samotný výběr lokalit svědčí o jejich výjimečnosti.**

1 Skalní sochy Betlém v Novém lese u Kuksu

Jedna z nejvýznamnějších památek **vrcholného baroka** ve střední Evropě. Přímo do pískovcových balvanů kolem lesní cesty z Kuksu do Nového lesa vytesal výjimečný sochař **Matyáš Bernard Braun** blahoslavené poustevníky Garina a Onufria, scény ze Starého zákona (studna Jákobova) a ze života Kristova a svatých (Narození Páně, Příchod Tří Králů, sv. Jan Křtitel, sv. Maří Magdaléna a Vidění sv. Huberta). Výtvoř inicioval hrabě František Antonín Špork v rámci velkorýšých stavebních úprav krajiny při budování komplexu v Kuksu.

www.hospital-kuks.cz/cs/braunuv-betlem

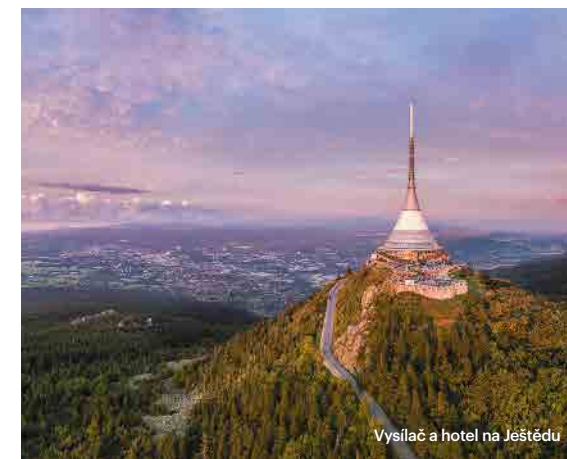
2 Horský hotel a televizní vysílač Ještěd

Za pozoruhodnou tvarově výjimečnou stavbou spojující funkci televizního vysílače a horského hotelu na hoře Ještěd stojí architekt věže, Ing. arch. **Karel Hubáček**. Za svůj návrh dostal v roce 1969 prestižní cenu Augusta Perreta. Ještěd představuje vynikající ukázkou architektury konce 60. let 20. století. V anketě architektů v roce 2000 byl objekt tvaru rotačního hyperboloidu zvolen „**Stavbou století**“.

www.visitliberec.eu

3 Hrad Karlštejn

Hlavním úkolem skvostného hradu, který nechal ve 14. století vystavět císař a český král **Karel IV.**, byla ochrana vzácných korunovačních klenotů, královských pokladů, listin a rozsáhlých sbírek svatých relikvií. Karlštejn se pro panovníka stal místem odpočinku a rozjímání. Jádrem

Vysílač a hotel na Ještědu

hrad tvoří pětipodlažní Císařský palác, nižší obytná věž s kostelem Panny Marie a mimořádně cennou kapli sv. Kateřiny. Koncepce hradu vrcholí monumentální **Velkou věží s kaplí sv. Kříže** s bohatou výzdobou včetně cyklu deskových obrazů Mistra Theodorika ze 14. století.

www.hrad-karlstejn.cz

4 Kulturní krajina hřebčína v Kladrubech nad Labem

Hřebčín v Kladrubech nad Labem, patrně nejstarší na světě, založil v dubnu 1579 císař Rudolf II. Písemné prameny datují místní chov koní

www.nhkladruby.cz

Skalní sochy Betlém

Mariánské Lázně

Karlovy Vary

Luhačovice

Renesanční domy ve Slavonicích

5 Západočeský lázeňský trojúhelník a Slavné lázně Evropy

Pod označením se ukrývá trojice geograficky blízkých a přitom vzájemně různorodých lázeňských měst v západních Čechách: **Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Františkovy Lázně**. Ve všech najdete četné prameny minerálních vod a unikátní architekturu (kolonády a domy historizujících slohů, klasicismu, secese), bohatstvím všech měst jsou i velké plochy upravených zahrad a parků, jež přecházejí do přílehlé krajiny, obohacené četnými drobnými stavbami a vyhlídkami. Lázeňská města Západočeského lázeňského trojúhelníku se ucházejí o značku světového dědictví společně s lázněmi dalších šesti evropských zemí. A právě Česko vystupuje jako koordinátor společné nominace nesoucí název **Slavné lázně Evropy**.

www.karlovyvary.cz
www.frantiskovy-lazne.cz
www.marianskelazne.cz

6 Lázně Luhačovice

Největší moravské lázně s jedinečnou architekturou a tradicí využívání minerálních vod od 17. století, s hlavním stavebním rozkvětem na začátku 20. století. Nezaměnitelný výtvarný výraz současných lázní určují **stavby Dušana Jurkoviče**, který zde vytvořil soubor lázeňských objektů inspirovaných lidovými stavbami karpatské oblasti a secesním dekorativismem. Symbolem Luhačovic je sice tzv. Jurkovičův dům, lázně ale obsahují početný soubor dalších architektonicky cenných památek 1. poloviny 20. století.

www.luhacovice.cz

7 Památky Velké Moravy – Slovanské hradiště v Mikulčicích a kostel sv. Markéty (Margity) v Kopčanech

Hradiště v Mikulčicích bylo jedním z významných center Velkomoravské říše a je **nejlépe dochovanou archeologickou památkou** raně středověkého západo-slovanského státu. V průběhu 2. poloviny 9. století tu byly zakládány kamenné kostely a kolem nich vznikala rozsáhlá pohřebiště. Nedaleký kostel svatě Markéty Antiochijské ve slovanských Kopčanech z 9. století je považován za nejstarší stojící velkomoravskou církevní stavbu ve střední Evropě.

www.velka-morava.eu

8 Industriální soubory v Ostravě

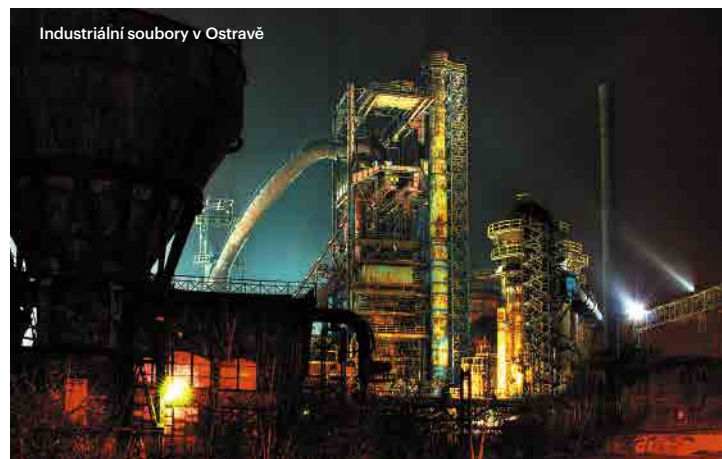
V průběhu 19. a 20. století se stagnující Ostrava změnila díky těžkému průmyslu ve velkoměsto. **Autenticky dochované** areály donedávna funkčních uhelných dolů, koksovárenských baterií a vysokých pecí reprezentují industriální dědictví Ostravy. Mezi nejcharakterističtější areály patří **Důl Anselm / Eduard Urx; Důl Michal / Petr Cingr v Ostravě-Michálkovicích a Větrná jáma Vrbičice**. Zecla symbolickým pro celou Ostravu se stal **velký areál Dolu Hlubina, koksoven a vysokých pecí Vítkovických železáren**, kde je možné na jednom místě vnímat návaznost celé technologie výroby železa na bázi kamenného uhlí. Areál prochází významnými úpravami pro nové funkce a je oblíbeným místem pořádání kulturních akcí.

www.ostravainfo.cz

9 Renesanční domy ve Slavonicích

Krásu renesančního města podtrhují **měšťanské domy**, které jsou zachovány v původní gotické hloubkové parcelaci. Zvenku odpovídají renesančnímu výtvarnému pojetí, převážně z období po požáru města v roce 1530. Můžete tu obdivovat nápaditě řešená průčelí, profilaci štítů a bohatou sgrafitovou výzdobu.

www.i.slavonice-mesto.cz

Industriální soubory v Ostravě

Žatec, město chmele

10 Ruční papírna ve Velkých Losinách

Ojedinelá technická památka patří k nejstarším doposud pracujícím podnikům svého druhu v Evropě. **Tradice výroby papíru** ve Velkých Losinách sahá do konce 16. století. Ruční papír se zde stále vyrábí tradičním postupem z bavlny a lnu, a to v autentických historických stavbách. Pro vysokou kvalitu a trvanlivost se používá hlavně ve výtvarném umění. V losinské papírně můžete kromě vlastní technologie výroby papíru zhlédnout expozici **historie papírenství** v Čechách.

www.muzeumpapiru.cz

11 Žatec – město chmele

Žatec je se zpracováním chmele spojen již od středověku, kdy se sušil na půdách mnoha městských objektů a již tehdy byl vyvážen do řady zemí a získal tak i pověst o své kvalitě. Hlavní rozkvět zpracování a obchodu s chmelem nastal ve 2. polovině 19. a 1. polovině 20. století, kdy na zdejším Pražském předměstí postupně vznikl pozoruhodný **soubor staveb spojených se zpracováním chmele**, jakými jsou sušárny s typickými vysokými zděnými komíny, balírny a známkovny chmele, kde byl chmelařům potvrzován původ a kvalita chmele. Příznivci chmele a piva se mohou o historii dozvědět více v **Chmelařském muzeu**,

největším zařízením svého druhu na světě, vybudovaném v původních chmelařských stavbách.

www.zatec-thetownofhops.com

12 Třeboňské rybníkářské dědictví

Jihočeská krajina v okolí Třeboně je kromě lesů a vzácných rašeliníšť protkaná sítí rybníků a umělých vodních kanálů, které určují ráz celého prostředí. Třeboňsko je pokládáno za **symbol českého rybníkářství**. Historie budování rybníků na Třeboňsku je úzce spjatá zejména s rodem Rožmberků, kteří v oblasti působili mezi 14. a 17. stoletím. Odvaha a důmyslnost třeboňských rybníkářů při zakládání rybníků a doplňujících vodních kanálů proměnila nehostinnou bažinatou krajinu v prosperující oblast vysoké estetické kvality. Mezi nejznámější rybníkářská díla patří veliké rybníky **Svět** a **Rožmberk** v blízkosti Třeboně i **umělé kanály Zlatá stoka a Nová řeka**, rozdělující vodu řeky Lužnice tak, aby vyrovnávala vodní režim v krajině. Ucelený obraz českého rybníkářství doplňují komplexy rybních sádek a oblíbené jsou i tradice spojené s výlovem rybníků, doplněné akcemi pro veřejnost.

www.trebonsko.cz

13 Pevnost Terezin

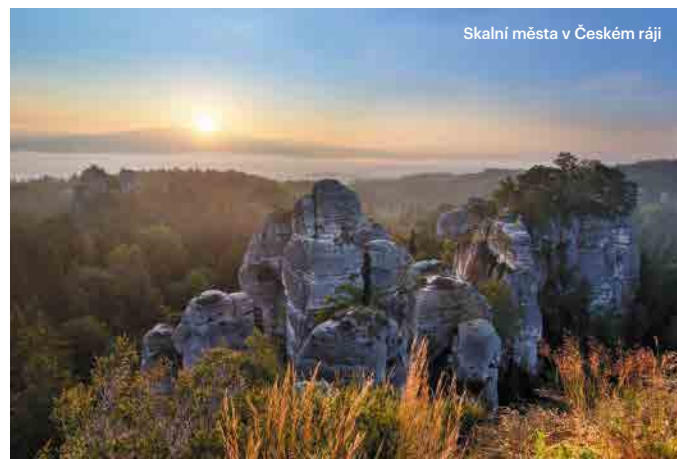
Tereziánská pevnost založená v roce 1780 rakouským císařem Josefem II. patřila v době svého dokončení po strategické i stavební stránce k **nejdokonalejší v Evropě**. Terezin je znám zejména jako jeden ze symbolů nacistické perzekuce židovského obyvatelstva za 2. světové války, neméně významný je však právě jako **doklad dokonalosti pevnostního bastionového stavitelství**. Bastionový koncept Hlavní a Malé pevnosti měl **významný strategický účel** a celá pevnost byla dokonale ukryta v krajině, což mělo znesnadňovat dobývání z větší vzdálenosti. Uvnitř hlavního opevnění bylo založeno funkční město se všemi objekty pro ubytování, výcvik, ale i běžný život vojenské posádky, například včetně velkého celku obilních mlýnů. Součástí Terezína je systém asi 30 kilometrů tzv. minových chodeb, které měly napomáhat ochraně pevnosti před útokem nepřítelů, jedinečný je rovněž vodní systém pro možnost zaplavení okolí bastionů vodou řeky Ohře, jejíž koryto bylo při stavbě pevnosti uměle náročně přeloženo.

www.pevnost-terezin.cz

Kostel Nejsvětějšího Srdce Páně v Praze

Skalní města v Českém ráji

14 Skalní města v Českém ráji

Romantická krajina na levém břehu řeky Jizery vyniká deseti pískovcovými skalními městy, která představují nejpůlnější a nejrozmanitější soubor charakteristických prvků a forem **pískovcového fenoménu** mírné oblasti. Svahové pohyby, říčení, solné zvětvávání, početné skalní dutiny, výklenky, převisy, skalní brány, okna, viklany a voštiny představují bohatství tvarů a forem. **Hluboké rokle a údolí** lemují pískovcové skály a věže, na které přiléhají náhorní plošiny s dalekými výhledy na panorama do výšky čnicích kopců se soustavami rybníků a potoků uprostřed květnatých luk. Skalní města jsou součástí globálního geoparku Český ráj UNESCO.

www.cesky-raj.info

15 Rozšíření světové památky Historické jádro Prahy o významné památky v jeho okolí

Praha, jejíž historické jádro je na Seznamu světového dědictví už čtvrt století, má v jeho blízkém okolí řadu hodnotných památek, které by seznam mohly obohatit. Například se zajděte podívat na **Müllerovu vilu** v pražských Střešovicích, jednu z nejvýznamnějších staveb meziválečné moderní vilové architektury. Dynamický barokní sloh můžete obdivovat v rozsáhlém **areálu Břevnovského kláštera**. V Indikativním národním seznamu najdete od roku 2000 také renesanční **letohrádek Hvězda** na unikátním půdorysu šesticípé hvězdy, navržený podle plánů Ferdinanda Tyrolského. Stavba vyniká svou mimořádně bohatou štukovou výzdobou.

www.prague.eu

16 Hornický region Krušnohoří

Oblast mezi Českou republikou a Saskem je bohatá na rozmanité **nerostné suroviny**. Z nich se v největším objemu těžilo stříbro a cín, v mladší historii například kobalt, vizmut, nikl, wolfram, černé uhlí a v neposlední řadě uran, jehož těžba v okolí Jáchymova souvisela i se zneužitím práce politických vězňů. Krušnohoří má více než 800 let trvající **hornickou historii**, která se

Müllerova vila v Praze

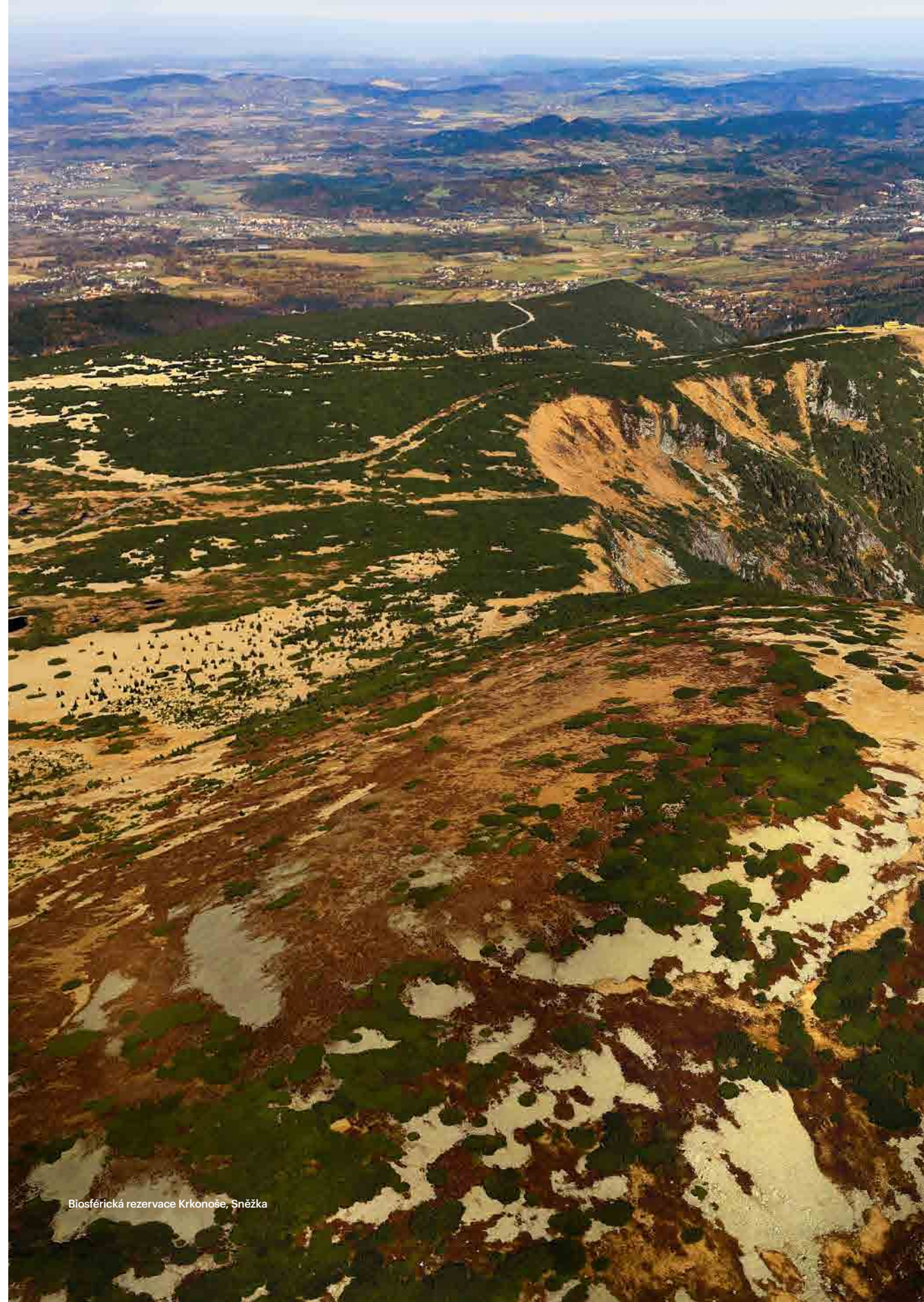
zde dochovala jak v množství horních měst, založených v různých etapách těžby, tak zejména mnoha technickými památkami v krajině, včetně důmyslných liniových vodních děl, napomáhajícím těžebním a výrobním procesům. Nominaci v Česku reprezentuje série míst, včetně **historických jader měst Krupky, Jáchymova a Horní Blatné** a další rozsáhlá území s významnými kulturními památkami. Mnoho měst a hornických krajin má také saská část Krušnohoří, kde je symbolem projektu univerzitní město Freiberg.

www.montanregion.cz

17 Nadčasová humanistická architektura Jože Plečnika v Lublani a v Praze

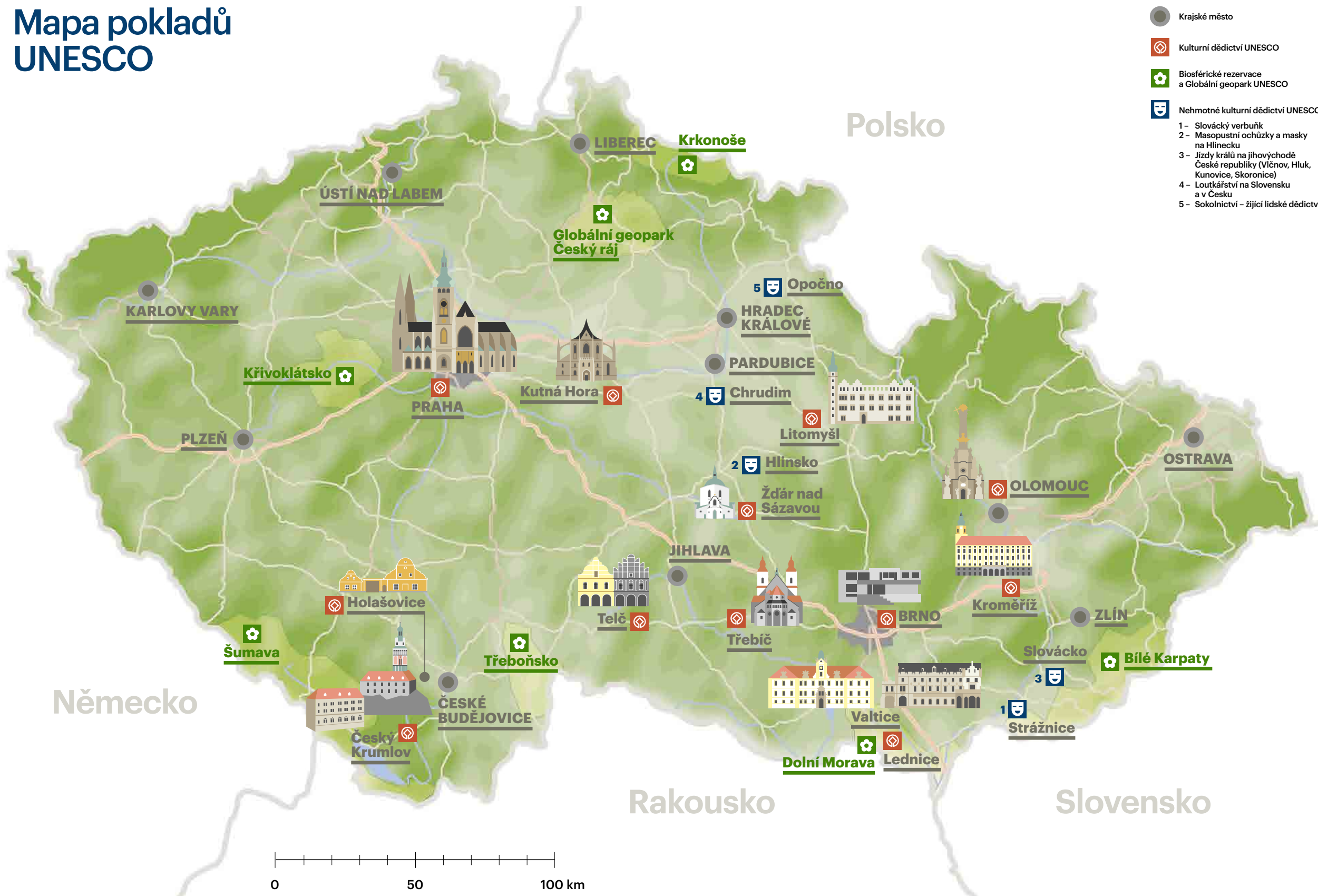
Kostel Nejsvětějšího Srdce Páně v Praze na Vinohradech je nadčasové dílo prostoupené skrytou symbolikou. Jediněnou stavbu slovinského architekta **Josipa Plečnika** inspirovaly mimo jiné raně křesťanské baziliky. Mohutnou věž kostela zdobí největší hodiny v České republice. Plečnik zanechal svůj originální rukopis i na **Pražském hradě** v řadě úprav interiéru, ale zejména v obohacení prostorů nádvoří a jižních zahrad. Nominaci na Seznam světového dědictví koordinuje Slovinsko, jehož hlavní město Lublaň Plečnik výrazně obohatil několika stavbami a úpravami veřejných prostranství.

www.prague.eu

Biosférická rezervace Krkonoše, Sněžka

Mapa pokladů UNESCO

České poklady UNESCO

Vydala Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism

Oficiální turistická prezentace České republiky

CzechTourism, Vinohradská 46, 120 41 Praha 2, www.czechtourism.cz

1. vydání, Praha 2018 ©

Text vznikl ve spolupráci CzechTourism, Vydavatelství MCU, Ministerstva kultury ČR, České komise pro UNESCO, Českého dědictví UNESCO, Národní památkový ústav, Ministerstva životního prostředí ČR, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Český národní komitét pro mezivládní program UNESCO Člověk a biosféra + MAB, Rada národních geoparků.

Fotografie na obálce: Telč, Daniel Průdek, Golden Voyage, s.r.o.

Fotografie: CzechTourism, Libor Sváček, Aleš Motejl, COEX.cz, Ladislav Renner, ÚPVISION, Štěpán Vrzala, David Charouz, Milan Jaroš, David Marvan, Pavel Ouředník, Lukáš Žentel, České dědictví UNESCO/Pavel Vopálka, Dagmar Veselková, Jaroslav Mareš, Michal Vítěsek, Adéla Hávelková, Jiří Jiroušek, Národní muzeum – Muzeum české loutky a cirkusu, Břetislav Jansa
Všechny údaje jsou i přes důsledné zpracování bez záruky.

www.ceskozemepribehu.cz

ISBN 978-80-7513-174-4, 1. vydání